

**ความต้องการและแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
แก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**Need and Teachers Development Approach for Students' Morality and
Ethics Promotion in Private school at the North Eastern**

กรองทิพย์ นาควิเชตร¹ บัญชา วิทยอนันต์² ภควรรณ ลุนสำโรง¹

ชุตินา พรหมผุย¹ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม¹ กฤษฎา วัฒนศักดิ์¹

มรกต วัฒนศักดิ์³ อติศร บาลโสง⁴ อติรัตน์ สมานพันธ์⁴

Krongtip Nakvichet ^{*1} Bancha Witayaanun² Phakhawan Lunsomrong¹

Chutima Prompour¹ Wiralpath Wongwatkasem¹ Krisda Watanasak¹

Morakot Watanasak³ Adisorn Bansong⁴ Tidarat Samanpan⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ควรได้รับการพัฒนา 2) ศึกษาวิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ศึกษาความต้องการของครูในการรับการพัฒนากการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) ศึกษาแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูจำนวน 64 คน ได้มาแบบเจาะจง ใช้แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 45 คน ใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ด้านความมีวินัย

2. วิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ได้แก่ 1) การฝึกสมาธิการแผ่เมตตา 2) การกำหนดและฝึกการมีจริยธรรมไปในทิศทางเดียวกัน 3) การดูแลใกล้ชิด ชี้แนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4) การประเมิน กำกับ ติดตามเป็นรายบุคคล 5) การอาศัยความร่วมมือครูและบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองในการพัฒนา ติดตาม และร่วมกันพัฒนาจริยธรรมผู้เรียน 6) การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี

¹ อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนอนุบาลแสนสนุก

⁴ อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยนครราชสีมา

3. ครูต้องการรับการพัฒนาระบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วม 3) การกำหนดเกณฑ์และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นประจำ

4. แนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ด้านการระบุและสรรหาครูเพื่อรับการพัฒนา ด้านการคัดเลือกครูเพื่อรับการพัฒน ด้านการพัฒนาครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ด้านการบริหาร จูงใจครูในการปฏิบัติงาน ด้านการธำรงรักษาครูผู้รับการพัฒน ด้านการสืบทอดครูผู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$; S.D.= 0.69)

คำสำคัญ: การพัฒนาครู การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน โรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the students' morality and ethics level in private schools of the North East. 2) the methods teachers used for students' morality and ethics promotion in private schools of the North East. 3) the teachers' need for promoting improvements for the students' morality and ethics. 4) the teacher's development approach for students' morality and ethics promotion. It was a hybrid study comprising both qualitative and quantitative research. In the first step of the first, second and third purposes surveying, the participants were 64 teachers. The second step for surveying teachers development approach for students' morality and ethics promotion in private schools of the North East, the participants were 45 administrators and teachers. Research tools were memo reports, structured questionnaires and evaluation forms. The quantitative data, the mean and the standard deviation were analyzed. The results found were: 1) The priority need of students' morality and ethics in private schools of the North East was discipline. 2) the ways teachers used for students' morality and ethics promotion in private schools of the North East were (1) meditation practice and compassion (2) morality stipulation towards a common goal (3) individual responsibility and nurturing (4) individual evaluating and mentoring (5) teachers, personnel and parents cooperating in students' morality promotion (6) environment management. 3) the three aspects of teachers' need for promoting improvements for the students' morality and ethics were: (1) morality and ethics promotion activities and teaching integration. (2) designing and practicing student activity with cooperation. (3) criterion setting and continuous

practice 4) the teacher's development approach for students' morality and ethics promotion were acquisition, engagement, development, management and motivation, retention and inheritance were at high suitability level ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.69).

KEYWORDS: teachers development approach, students' morality and ethics promotion, private school

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ทุกรูปแบบพึงเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยแบบองค์รวม อันจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาชาติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกช่วงวัยให้มีสุขภาวะที่ดี จัดการศึกษาที่พัฒนาคนให้มีความคุณลักษณะเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ที่มุ่งพัฒนาทั้งปัญญา ทักษะปฏิบัติ จิตใจที่ดีงาม และสุขภาพที่แข็งแรง (กระทรวงยุติธรรม, 2560) (วิจิตร ศรีสอาน, 2561) อันมีสาระสำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาบุคคลให้มีความประพฤติที่เอื้อการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน เพื่ออยู่ในยุคเทคโนโลยีก้าวไกลและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยปลูกฝังความงาม ความดี และความจริงแก่ผู้เรียนในลักษณะเชื่อมโยงประสานกันอย่างสมดุล ทั้งการสื่อสารที่ดี ประพฤติดี มารยาทดี รสนิยมดี รู้จักคิดตรึกตรองให้ถ่องแท้ เจริญกาย เจริญปัญญา แสวงหาความรู้ และแปลงความคิดดีงามสู่การกระทำได้ (สมล อมรวิวัฒน์, 2557) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2561 ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ลักษณะนิสัยที่ดี การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นแก่ผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งส่วนหนึ่งกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มีความมุ่งมั่น รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในทำนองเดียวกัน ต่อมาการจัดการศึกษาเน้นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานแก่เยาวชน 9 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ และกตัญญู (กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) เป็นคุณงามความดี ที่แสดงออกทางกาย วาจา อันมีพื้นฐานมาจากจิตใจที่ดี เป็นคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2562) โดยเฉพาะในปัจจุบันที่คุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนอยู่ในภาวะวิกฤติ (ผดุง จิตเจื้อจุน, 2562) ต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยครู (สุขชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562ก) ซึ่งดำเนินการได้หลากหลายวิธีการ ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร 2) การออกแบบจัดกิจกรรมที่ใช้การสร้างกระแสหรือค่านิยมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน 3) การจัดกิจกรรมบูรณาการสร้างองค์ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ 4) การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้ออกแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี 5) การจัดกิจกรรมที่กำหนด

เป็นเป้าหมายทางจริยธรรมให้สูง และเป็นภารกิจปกติของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก

6) การจัดกิจกรรมที่เอื้อโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการบริการผู้อื่นหรือคนในสังคม 7) การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้แบบประชุมหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน 8) การจัดกิจกรรมที่ใช้แนวคิดคุณค่าเพื่อชีวิต บนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาจิตใจให้มีความสงบ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า 9) การจัดกิจกรรมโดยครูเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 10) การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้ประเมินและพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ 11) การจัดกิจกรรมโดยนำพฤติกรรมที่เกิดในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมในสถานศึกษาของตน (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2550) รวมทั้งการพัฒนาจริยธรรมแก่ผู้เรียนด้วยกิจกรรมฝึกความอ่อนน้อมถ่อมตน และการบริการผู้อื่น (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2562ก) (กรองทิพย์ นาควิเชตร และ ชนินทร์ นาควิเชตร, 2563) ทั้งนี้การจัดกิจกรรมเหล่านี้ต้องเป็นธรรมชาติตามความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ (สมศรี ฐานะวุฒิกุล และคนอื่นๆ , 2556)

จะเห็นได้ว่าวิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีหลากหลาย และยังคงมีการสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน ซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารและครู (กัลยา โสภณพนิช, 2563) โดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อเสริมพลังสร้างสรรค์สังคม (Social Creativity) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562ข) โดยคำนึงถึงเป้าหมาย ทรัพยากร บริบท ศักยภาพของครูและผู้เรียน รวมทั้งความต้องการความจำเป็นของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแต่ละคน ที่เน้นพัฒนาจิตใจ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันในสังคม ครูจึงควรได้รับการพัฒนาความรู้ และประสบการณ์เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนตามบทบาทของครู และยังคงสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนดให้ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาแก่ผู้เรียน รวมทั้งครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) (คุรุสภา, 2562) (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2564) อันมีแนวทางพัฒนาครู คือ 1) แนวทางพัฒนาครูโดยหน่วยงาน/สถานศึกษา แบบมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการทำงานและการนิเทศ การอบรม 2) แนวทางการพัฒนาตนเองของครู ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยหลากหลายวิธีและจากเพื่อนครู (กรองทิพย์ นาควิเชตรและคณะ, 2562ข) การส่งเสริมให้ครูให้ได้รวมกลุ่มกัน แสดงศักยภาพและได้พัฒนาตนเองเป็นกระบวนการที่ควรได้รับการสนับสนุน (Lashley, C., 2001) (ธีระ รุญเจริญ, 2562) แนวทางพัฒนาครูตามแนวคิดการจัดการคนเก่ง ที่สามารถยึดหลักการบริหารจัดการคนเก่ง อันประกอบด้วย การสรรหาและคัดเลือก พัฒนาครู การบริหาร จูงใจ การธำรงรักษา และการสืบทอดครู (อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีรวัฒน์ จันทิก, 2558 : 1110 ; Walter, G.T., Stephen, A. S., & Jonathan P.D., 2010) ซึ่งแนวทางพัฒนาครูดังกล่าวล้วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เหมาะกับโรงเรียนเอกชนซึ่งใกล้เคียงกับองค์กรธุรกิจ อันจะส่งผลดีต่อการดำเนินการของโรงเรียน (ชญารัตน์ ทรัพย์รัตน์ และวิจิต อุ๋อัน, 2560)

ทั้งนี้การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพดังกล่าวซึ่งรวมถึงครูโรงเรียนเอกชน ที่จัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ โดยเฉพาะครูโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนในบริบทเฉพาะ พัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายเดียวกัน ควรได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะจำเป็น และคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย ยืดหยุ่น เชื่อมโยงประสานกันอย่างสมดุล เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนและสภาพการณ์ โดยการพัฒนาครูพึงคำนึงถึงพื้นฐานด้านความรู้ และประสบการณ์ ที่อาจแตกต่างกันในครูแต่ละกลุ่ม ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนให้ครูได้แสดงศักยภาพที่แตกต่างกัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2564) เพราะการพัฒนาครูเป็นหัวใจของการพัฒนาการจัดการศึกษาที่กล่าวแล้ว เน้นการพัฒนาทักษะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม การเป็นครูเป็นนักคิด วิเคราะห์ วิจัย ประสบการณ์การเป็นครู และสามารถสอนให้นักเรียนสอนตนเองได้ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ ไน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และนักรบ หมี่แสน, 2560 : 1-14) ครูควรได้พัฒนาตนเองและรับการพัฒนาในฐานะครูเป็นคนสำคัญของโรงเรียน ที่ต้องสรรหา คัดเลือก พัฒนา บริหาร จูงใจ อารงรักษาและสืบทอดครูผู้ให้การพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม และเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา คณะผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษา สภาพความต้องการรับการพัฒนา และแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนองความต้องการและความจำเป็นที่เหมาะสมกับครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ควรได้รับการพัฒนา
2. เพื่อศึกษาวิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการรับการพัฒนาก่อเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย ความต้องการและแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัยครอบคลุม 2 ประเด็นสำคัญ คือ

- (1) วิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่ผู้เรียน ยึดหลักการ การบูรณาการ

ในกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจ การจัดกิจกรรมบูรณาการสร้างสรรค์ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้ออกแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี การจัดกิจกรรมที่กำหนดเป็นเป้าหมายทางจริยธรรมให้สูง การจัดกิจกรรมที่เอื้อโอกาสให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการบริการผู้อื่น การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้แบบประชุมหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การจัดกิจกรรมที่ใช้แนวคิดคุณค่าเพื่อชีวิต บนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาจิตใจให้มีความสุข และเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า การจัดกิจกรรมโดยครูเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนที่จำเป็น การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้และพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ การจัดกิจกรรมโดยนำพฤติกรรมที่เกิดในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมในสถานศึกษาของตน (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2550) การจัดกิจกรรมฝึกความอ่อนน้อมถ่อมตน และการบริการผู้อื่น (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2562ก; กรองทิพย์ นาควิเชตร และ ชนินทร์ นาควิเชตร, 2563)

(2) แนวทางการพัฒนาครู ยึดหลักการบริหารจัดการคนเก่ง ประกอบด้วย การสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การบริหาร จูงใจ การดำรงรักษา และการสืบทอดครู (อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีรวัฒน์ จันทร์ทิพย์, 2558 : 1110 ; Walter, G.T., Stephen, A. S., & Jonathan P.D., 2010)

(3) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ยึดหลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ และกตัญญู (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559)

2) ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1,2 และ 3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ชั้นตอนที่ 1 คือ ครู จำนวน 64 คน

(2) การศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 4 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยชั้นตอนที่ 2 คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 45 คน

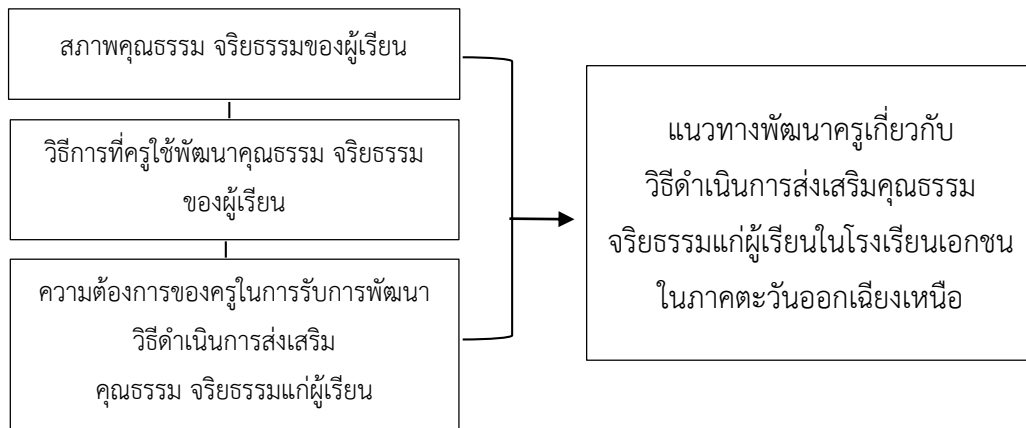
3) ขอบเขตด้านสถานที่ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาในช่วงเวลาของปีการศึกษา 2563

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยความต้องการและแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาเชื่อมโยงกับนโยบายจัดการเรียนรู้ทุกรูปแบบพึงเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยแบบองค์รวม (กระทรวงยุติธรรม, 2560) เน้นการปลูกฝังความงาม ความดี และความจริงแก่ผู้เรียน (สุมล อมรวิวัฒน์, 2557) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2561 ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ลักษณะนิสัยที่ดี การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นแก่ผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ในที่นี้ศึกษา การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานแก่เยาวชน 9 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ และกตัญญู (กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) ซึ่งดำเนินการให้สำเร็จได้โดยครู (สุชชีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562) อันเป็นภารกิจสำคัญของครู ในการการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ พัฒนาคุณลักษณะที่ดีงามแก่

ผู้เรียน (คุรุสภา, 2562) (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2564) และควรเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง คือ สภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน และความต้องการของครูในการรับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ซึ่งดำเนินการได้หลากหลายวิธีการ ทั้งที่จัดโดยสถานศึกษาและการส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2550) (สมศรี ฐานะวุฒิกุล และคนอื่นๆ, 2556) (กรองทิพย์ นาควิเชตรและคณะ, 2562) บนพื้นฐานการบริหารจัดการโรงเรียนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการแข่งขัน ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการครู ด้วยกระบวนการบริหารจัดการครูคนเก่ง (Talent Management) (พรรัตน์ แสดงหาญ, 2556 : 33-38; อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีรวัฒน์ จันทิก, 2558 : 1110 ; Walter, G.T., Stephen, A. S., & Jonathan P.D., 2010) ซึ่งในการวิจัยนี้ คนเก่ง หมายถึง ครู โดย การระบุ สรรหา คัดเลือกครู พัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการ อารังรักษา และสืบทอดครูที่มีความสามารถ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนา และวิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาความต้องการของครูในการรับการพัฒนาวินิจฉัยการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้ารับการพัฒนาในโครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองดีที่ยินดีให้การสัมภาษณ์ จำนวนทั้งหมด 64 คน ได้มาแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึก แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของข้อความสัมภาษณ์กับนิยามศัพท์เฉพาะ ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งยอมรับได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้ารับการพัฒนาในโครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองดี จำนวนทั้งหมด 64 คน ด้วยกระบวนการ สันทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน และวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิเคราะห์ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เชิงคุณภาพสำหรับข้อเสนอแนะ

การวิจัยขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน 5 ปีขึ้นไป เป็นผู้บริหาร 27 คน ครู 18 คน จำนวนรวม 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น ร่างแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยยึดหลักการพัฒนาครูด้วยกระบวนการบริหารจัดการคนเก่ง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชน 5 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 45 คน ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2564 โดยใช้ Google Form

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์แนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พิจารณาคัดเลือกเฉพาะแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ผลการวิจัย

การวิจัยความต้องการและแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนา เป็นคุณธรรมพื้นฐานของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนาความคิดเห็นของครู

ครูที่สอนทั้งระดับการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเป็นลำดับแรก ส่วนคุณธรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ครูมีความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1) ระดับการศึกษาปฐมวัย ครูมีความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ ลำดับถัดจากด้านความมีวินัย มีดังนี้ ความมีน้ำใจ ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความสะอาด ความกตัญญู ความขยัน และความสามัคคี

2) ระดับประถมศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ ลำดับถัดจากด้านความมีวินัย มีดังนี้ ความขยัน ความมีน้ำใจ ความสุภาพ ความสามัคคี ความประหยัด ความสะอาด ความซื่อสัตย์ และความกตัญญู

3) ระดับมัธยมศึกษา ครูมีความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ ลำดับถัดจากด้านความมีวินัย มีดังนี้ ความขยัน ความสุภาพ ความประหยัด ความสะอาด ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู และความสามัคคี

2. วิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน

วิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่ครูใช้พัฒนาผู้เรียน ทั้งระดับปฐมวัยประถมศึกษา มัธยมศึกษา ได้แก่ 1) การฝึกสมาธิแก่เด็ก ฝึกนั่งสมาธิ แผ่เมตตาในช่วงก่อน และระหว่างการจัดการเรียนการสอน 2) การสอดแทรกในทุกกิจกรรมพัฒนาเด็ก บูรณาการการจัดการเรียนรู้ 3) การกำหนดและฝึกการมีจริยธรรมไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งชั้นเรียน หรือโรงเรียน 4) การดูแลใกล้ชิด พูดคุย ตักเตือน และให้การชี้แนะผู้เรียนที่มีปัญหาทางจริยธรรม เป็นรายบุคคล 5) การประเมิน กำกับ ติดตามพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเป็นรายบุคคล 6) การอาศัยความร่วมมือครูและบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองในการพัฒนา ติดตาม และร่วมกันพัฒนาจริยธรรมผู้เรียน 7) การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งด้านกายภาพ และการปฏิบัติจริยธรรมร่วมกันในชั้นเรียนหรือโรงเรียน

3. ความต้องการของครูในการรับการพัฒนาวิธิตำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการของครูในการรับการพัฒนาวิธิตำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ 2) การออกแบบจัดกิจกรรมที่ใช้การสร้างกระแสหรือค่านิยมที่เกิดในช่วงเวลานั้นๆ 3) การจัดกิจกรรมบูรณาการสร้างองค์ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม และฝึกปฏิบัติ 4) การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้ออกแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี และจัดประกวดแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) 5) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นบริการผู้อื่น 6) การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้แบบประชุมหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน 7) การจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจให้มีความสงบและเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า 8) การกำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 9) การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้ประเมินและพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ 10) การจัดกิจกรรมโดยนำพฤติกรรมที่เกิดในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมในชั้นเรียนและโรงเรียน 11) การจัดกิจกรรมฝึกความอ่อนน้อมถ่อมตน และทำความดีกับผู้อื่น 12) การใช้

เทคโนโลยีสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน 13) การจัดกิจกรรมให้นักเรียนบันทึก จริยธรรมของตนเอง ต่อเนื่องส่งครูทุกสัปดาห์ โดยมีเพื่อนและผู้ปกครองเป็นผู้รับรอง

สรุปได้ว่า ครูต้องการรับการพัฒนาระบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนใน โรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรก คุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยให้นักเรียน เพื่อน ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วม 3) กำหนดเกณฑ์และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นประจำ

4. แนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนใน โรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียน เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้บริหารและครู พบว่า ภาพรวมมีความ เหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$; S.D. = 0.69) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านการระบุ และสรรหาครูเพื่อรับการพัฒนา ได้แก่ (1) การสื่อสารกับครูหลากหลาย ช่องทาง เกี่ยวกับนโยบาย โครงการ กิจกรรม รวมทั้งประโยชน์และคุณค่าในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (2) การกำหนดกลุ่มครู คุณสมบัติของครูเพื่อรับการพัฒนาระบบส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (3) การสรรหาครูในโรงเรียนเพื่อรับการพัฒนาระบบส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ ผู้เรียน (4) การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับนโยบายพัฒนาครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน

2) ด้านการคัดเลือกครูเพื่อรับการพัฒนา ได้แก่ (1) การกำหนดผู้รับผิดชอบในการ คัดเลือกครูเพื่อรับการพัฒนา (2) การคัดเลือกครูที่จะรับการพัฒนาจากครูที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เป็นที่ประจักษ์ (3) การเปิดโอกาสให้ครูสมัครเข้ารับการพัฒนาคณะคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (4) การ สังเกตพฤติกรรมของครูที่จะรับการพัฒนาคณะ ได้แก่ ความตั้งใจ เต็มใจ กระตือรือร้นระหว่างที่ครู ปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (5) การจัดเตรียมและใช้ข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา ประกอบการพิจารณาคัดเลือก (6) การประเมินความรู้ เจตคติ และทักษะของครูในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ประกอบการพิจารณาคัดเลือก

3) ด้านการพัฒนาครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ได้แก่ (1) การสื่อสาร วิสัยทัศน์ของโรงเรียน และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมไปในทิศทางเดียวกัน (2) การ กำหนดคุณลักษณะครูที่จำเป็นในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (3) การจัดทำโครงการ/ กิจกรรมอบรมพัฒนาครู ด้านความรู้ เจตคติเชิงบวก ฝึกปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (4) การกำหนด คัดเลือก และจัดครูพี่เลี้ยง สอนงานครูรุ่นใหม่ในการพัฒนาคณะคุณธรรมจริยธรรมแก่ ผู้เรียน (5) การมอบหมายงานแก่ครูในการพัฒนาคณะคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน (6) การจัดอบรม สัมมนาครูทั้งโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนเป็นประจำทุกปี (7) การสร้าง วัฒนธรรมในโรงเรียนที่แสดงถึงความสุภาพ อ่อนน้อม มีวินัย เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคณะคุณธรรม จริยธรรมแก่ทุกคน (8) การสร้างความร่วมมือระหว่างครู ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการพัฒนาคณะคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (9) การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนา และร่วม กิจกรรมพัฒนาครูในการพัฒนาคณะคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ทั้งในโรงเรียนและกับหน่วยงานภายนอก

(10) จัดให้ครูที่มีประสบการณ์กับครูรุ่นใหม่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน และช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (11) การสะท้อนผลการพัฒนาครูทั้งด้าน ความรู้ ความสามารถ เจตคติ และบุคลิกภาพแก่ครูเพื่อพัฒนาตนเอง

4) ด้านการบริหาร จูงใจครูในการปฏิบัติงาน ได้แก่ (1) การสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการออกแบบและเป็นเจ้าของกิจกรรม โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนที่ท้าทายความสามารถ (2) การสนับสนุน ช่วยเหลือดูแล ให้ข้อมูลครูในการจัดกิจกรรม โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (3) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของครู รวมทั้งประสานงานส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมสนับสนุนส่งเสริมการทำงานของครู ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (4) ผู้บริหารให้ความสำคัญ ยกย่อง ชมเชย มอบเกียรติบัตร รางวัล รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลงานของครูเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (5) การกำหนดเส้นทางความก้าวหน้า การตอบแทนให้โอกาสในการพัฒนา และการพิจารณาความดีความชอบของครูอย่างชัดเจน ที่รวมถึงผลงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน

5) ด้านการดำรงรักษาครูผู้รับการพัฒนา ได้แก่ (1) การวางแผนพัฒนาครูให้สามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่แตกต่าง แปลกใหม่ ทันสมัย อย่างต่อเนื่อง (2) การกำหนดบทบาทของหัวหน้างานในการดำรงรักษาครูที่มีผลงานดี (3) การจัดระบบการสื่อสารที่ดีกับครู โดยมีการสื่อสารหลากหลายช่องทาง (4) การสร้างความผูกพันของครูให้เกิดกับโรงเรียนด้วยวิธีการหลากหลายอย่างต่อเนื่อง (5) การบริหารความร่วมมือของครูที่มีลักษณะโดดเด่น และครูที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (6) การบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนกับกิจกรรมพัฒนาครูตามปกติ (7) การประกาศเกียรติคุณ มอบรางวัล แก่ครูที่มีผลงานเด่นในส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน (8) การจัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานของครูที่สะอาด สงบ ร่มรื่น ผ่อนคลาย ยืดหยุ่น เพื่อความราบรื่นและสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานต่างๆ

6) ด้านการสืบทอดครูผู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ได้แก่ (1) การวางแผนสืบทอดครูผู้มีความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียน (2) การกำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ผู้รับผิดชอบรอง ในการพัฒนาครูเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียน (3) การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มครูผู้มีความสามารถในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียน (4) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (5) การกำหนดให้มีการบูรณาการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในกระบวนการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอื่นๆ ในกลุ่มครูอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยความต้องการและแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลการวิจัยในประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ควรได้รับการพัฒนา ครูที่สอนทั้งระดับการศึกษาปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นว่า

ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเป็นลำดับแรก อาจเป็นเพราะสังคมไทยในปัจจุบัน เด็กและเยาวชนได้รับความอบอุ่นและการอบรมดูแลจากครอบครัวน้อยลง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจ พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หาเลี้ยงชีพและครอบครัว เด็กและเยาวชนใช้เวลาส่วนใหญ่กับสื่อออนไลน์ ขาดการกำกับดูแลจากผู้ปกครอง (ผดุงจิตเจื้อจุ่น, 2562)

2. ครูต้องการรับการพัฒนาก่อนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยให้นักเรียน เพื่อน ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วม 3) กำหนดเกณฑ์และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นประจำ อาจเป็นเพราะครูรับนโยบายสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และตระหนักในบทบาทของตนและการพัฒนาตนเองในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน

3. แนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะกระบวนการที่ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาครูเป็นแนวทางแบบครบวงจรตั้งการระบุ สรรหาคัดเลือกครู พัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการ ดำรงรักษา และสืบทอดครูที่มีความสามารถในโรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นไปในลักษณะใกล้เคียงกับองค์กรธุรกิจที่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการคนเก่ง (อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีรวัฒน์ จันทิก, 2558 : 1110) (Walter, G.T., Stephen, A. S., & Jonathan P.D., 2010) ดังที่ พรรัตน์ แสงหาญ (2556) เสนอแนวคิดและหลักการการดำรงรักษาคนเก่งในองค์กร ว่า คนเก่งเป็นปัจจัยในการแข่งขันทางธุรกิจ มีผลกระทบต่อการบริหารองค์กรทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ควรมีการดำรงรักษาคนเก่งในองค์กร สร้างวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน บทบาทของหัวหน้าในการดูแลบุคลากร โอกาสความก้าวหน้าและศักยภาพ การเรียนรู้และพัฒนา การให้รางวัล ค่าตอบแทน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการการดำรงรักษาคนเก่ง องค์กรจึงจำเป็นต้องสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นต่อการทำงาน อย่างยืดหยุ่น สนับสนุนจิตใจ เพื่อดำรงรักษา และป้องกันการสูญเสียคนเก่งไป และจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ดังที่ ชญารัตน์ ทรัพย์รัตน์ และวิจิต อุ่ออัน (2560) วิจัยพบว่า การบริหารจัดการคนเก่งมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินการขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า สภาพคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ความมีวินัย ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนด้านนี้ในทุกรูปแบบอย่างจริงจัง

2. ผลการวิจัยที่พบว่า วิธีการที่ครูใช้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ได้แก่ 1) การฝึกสมาธิการแผ่เมตตา 2) การกำหนดและฝึกการมีจริยธรรมไปในทิศทางเดียวกัน 3) การดูแลใกล้ชิดชี้แนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล 4) การประเมิน กำกับ ติดตามเป็นรายบุคคล 5) การอาศัยความร่วมมือครูและบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองในการพัฒนา ติดตาม และร่วมกันพัฒนาจริยธรรมผู้เรียน

6) การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ผู้บริหารควรสนับสนุนการดำเนินงานของครูต่อไปในลักษณะบูรณาการใหม่ๆ

3. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูต้องการรับการพัฒนาระบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การออกแบบและจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วม 3) การกำหนดเกณฑ์และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นประจำ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนในกระบวนการพัฒนาครู

4. ผลการวิจัยที่พบว่าแนวทางพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ การระบุ และสรรหาครูเพื่อรับการพัฒนา การคัดเลือกครูเพื่อรับการพัฒนา การพัฒนาครูในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน การบริหาร ใจครูในการปฏิบัติงาน การอำนวยการครูผู้รับการพัฒนา การสืบทอดครูผู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ซึ่งภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและดำเนินการควบคู่กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรวิจัย ความต้องการของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในกลุ่มครูจำนวนมากขึ้น เป็นตัวแทนของครูโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ควรวิจัย แนวทางการพัฒนาครูเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนเชิงทดลอง หรือ Action Research

บรรณานุกรม

กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2562ก). การพัฒนาความดีของคนไทยยุคใหม่. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคัตสรรสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ครั้งที่ 3 : การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. The 3rd APHEIT Inaugural Academic Conference วันที่ 2 - 3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ Kensington English Garden Resort Khaoyai Lifelong Learning อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. หน้า 485-499.

กรองทิพย์ นาควิเชตรและคณะ. (2562ข). การพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2562 : กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา. รายงานสืบเนื่องจากสัมมนาวิชาการระดับชาติของสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. โรงแรม แอมบาซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี ในวันที่ 26 เมษายน 2562.

- กรองทิพย์ นาควิเชตร , ชนินทร์ นาควิเชตร. (2563). เทคโนโลยีการเรียนรู้สู่การพัฒนาจิตใจคนไทยยุคใหม่ : กรณีตัวอย่าง การนวดเท้าเพื่อความผ่อนคลาย. **Educational Management and Innovation Journal**. Vol. 3 No.2 May – August 2020 : 105 – 123.
- กระทรวงยุติธรรม. (2560). แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579). [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.moj.go.th>. สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 ธันวาคม 2560.
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). **9 คุณธรรมพื้นฐาน**. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://ethics.nso.go.th/index.php/2016>. สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 ธันวาคม 2560.
- กัลยา โสภณพนิช. (2563). บรรยายพิเศษ การพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน. **สัมมนาวิชาการระดับชาติของสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. โรงแรมปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563.
- คุรุสภา. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**. คุรุสภา.
- ชญารัตน์ ทรัพย์รัตน์ และวิชิต อู่อัน. (2560). ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการบริหารจัดการคนเก่งที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินการขององค์กร. **RMUTT Global Business and Economics Review**. 12(1) : 123 – 136.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). จิตวิญญาณความเป็นครู ในยุคเด็ก Gen Z. กิจกรรมวันครู และรับฟังแนวความคิดการพัฒนาวิชาชีพครู. วันที่ 13 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุมลำตะคอง วิทยาลัยนครราชสีมา จัดโดยคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผดุง จิตเจือจุน (2562). สถานการณ์ปัจจุบันของเด็กและเยาวชนไทย นำวิกฤตในอนาคตยิ่งน่าเป็นห่วง. **มติชนออนไลน์ 13 มกราคม 2562**. (ออนไลน์) ได้จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_1313057. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2564.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และนักรบ หมี่แสน. (2560). บรรณาธิการ. **ความเป็นครูและการพัฒนา ครูมืออาชีพ**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2562). พจนานุกรม ไทย เป็น ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (ออนไลน์) ได้จาก : <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute>. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนพิเศษ 68 ง 20 มีนาคม 2562.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2561). **การประชุมและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 เรื่อง “คุณภาพการศึกษาสำหรับทุกคน : นวัตกรรม ความท้าทาย ความท้าทาย และความยั่งยืนสำหรับประเทศไทย 4.0**. วันที่ 6 มกราคม 2561 จัดโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ณ โรงแรมสบาย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562ก) **การเรียนรู้อย่างจริงจังและตั้งใจ (Active Deep Learning)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม การเรียนรู้. (ออนไลน์) ได้จาก : www.curriculummandlearning.com. สืบค้น เมื่อวันที่

17 ธันวาคม 2562.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562ข). **การเรียนรู้เพื่อเสริมพลังสร้างสรรค์สังคม (Social Creativity)**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม การเรียนรู้. (ออนไลน์) ได้จาก : www.curriculummandlearning.com. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2564). **ปลดล็อกศักยภาพผู้เรียน (Unlock Students' Potential)**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม การเรียนรู้. (ออนไลน์) ได้จาก : www.curriculummandlearning.com. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2564.

สมศรี ฐานะวุฒิกุล และคนอื่นๆ . (2556). กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา. *Journal of Education Naresuan University*. 15(2) : 46 - 57

สุมล อมรวีวัฒน์. (2557). อภิวัดณ์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศ ครูไทยในศตวรรษที่ 21 (พุทธศตวรรษที่ 26) : เกียรติคุณทางการบริหารการศึกษา ศ.ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บริษัท อี. ที. พับลิชชิง จำกัด. หน้า 74-81.

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2550). **โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย. การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 12.** ณ โรงแรม แอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ วันที่ 15 - 16 พฤศจิกายน 2550. สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 1 - 14.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ 2561.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** (ออนไลน์) ได้จาก : <http://academic.obec.go.th/newsdetail.php?id=75>. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2564.

อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และธีรวัฒน์ จันทร์ทิพย์. (2558). การบริหารจัดการคนเก่งเชิงกลยุทธ์ : ปัจจัย สำคัญสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน. *Veridian E – Journal, Silapakorn University*. 8(3) : 1096 – 1112.

Walter, G.T., Stephen, A. S., & Jonathan P.D.. (2010). Exploring Talent Management in India : The Neglected Role of Rewards. *Journal of World Business*. (45) : 109 – 121.